

TURAI HÍRLAP

KULTURÁLIS-KÖZÉLETI HAVILAP

1999. FEBRUÁR

Lelkek farsangja

„Hogy tudtam én is maszkkal arcomon,
Tréfákat súgni szép hölgyek fülébe!”
(Shakespeare: Rómeó és Júlia)

A farsang az ördög ünnepe.
A sok krampuszjelmez is azt
üzeni: rosszkodunk,
bolondozunk, de nem ér a
nevem – ez csak maszkabál.

A farsang álarcai őszinték, nemcsak azért mert eleve vállalják ál voltukat. De sokat árulkodnak az ugyancsak álarcosan ténfegő, akaratlanul leselkedő pszichiáternek. Olyasmit, amiről önmaguknak se vallanak sokszor. Mi lenne, - súgja a mindig ott settenkedő szakmai kisördög - ha megkérdeznéd a csörgő-dobot rázó, féktelen táncban görgő cigánylányt, hogy: „Asszonyom, valóban unja magas állású férjét, és azt a komoly állást, amit ő szerzett önnek?”. Vagy mit szólna a félszemű kalózkapitány, ha figyelmeztetné, hogy „Vigyázzon főkönyvelő úr, Hófeherke nem üldözött ártatlanság, hanem nagyon is kemény APEH-ellenőr!”. Persze a pszichiáter mindig elhessenti a kisördögöt. Szigorúan figyelmezteti, hogy köti őt az esküje: tudását csakis szenvedő embertársai segítségére használhatja. Sosem árthat, nem is avatkozhat bele kéretlenül senki belső világába. Az ő dolga a szenvedéseket takaró maszkok mögé látni, s láttatni a gyötrő emberrel a kivezető utat kínjai labirintusából. Mert mindnyájan maszkot viselünk. Nem olyan tréfásan önmutogatót, mint a bálban. Ezek a maszkok általában neveltetésünk következtében fegyelmezetten megszokott vagy f o n d o r l a t o s a n , döbbenetesen hazugok, de mind viseljük.

LAPUNK TARTALMÁBÓL

Beszámoló a képviselő-testület munkájáról ☼ A gyermekjóléti szolgálat feladatai ☼ 50 éves a helyi TSZ ☼ Marosvölgyi János vállalkozó portréja
30 éve halt meg Klopfer István pékmester ☼ A múzsa csókjai
☼ Falusi disznótorosra emlékeznek a pestiek ☼ A természetes környezet védelméről ☼ Bemutatkozik a falugazdász

Jótekonysági bál utáni köszönetnyilvánítás

Az I. számú óvoda vezetősége, köszönetét szeretné kifejezni a jótekonysági bálon való részvételért, felajánlásokért, pénzadományokért, támogatásért, melyet a gyermekek fejlődésének jobbá tétele érdekében tettek az alább felsorolt személyek, illetve intézmények...

FELAJÁNLÁSOK: Calypso Zenekar, Gódor Imre – Gódor Husbolt; Szomszéd János - Büfé;

PÉNZ ADOMÁNYOZÓK: Tombola fődj: Hantai József – Kínai Diszkont; Bendzió Beton (Thököly u.); Horváthné Bangó Ilona (Arany J. u.); Ince Imre – Napsugár Élelmiszerbolt; Kovács Zsuzsanna (Vácszentlászlói u.); Lukács István (Galgahévízi u.); Nagyné Batta Erzsébet (Vácszentlászlói u.); Ondreász József (Kossuth L. u.);

Siposné Horváth Erika (Bocskai u.) Szovicsné Kolesza Erika (Szent István u.); Tóth Tibor – Kis ABC (Vörösm. u.); Varga Lászlóné – Flamingo Cukrászda;

TÁMOGATÓK: Ali Lakáskultúra – Gyöngy Üzletház; AQUA Fontis Patika (Tabán u.); Benke László (Kossuth u.); Békési Istvánné – Fodrász és AVON tanácsadó; Bényi Andrásné – Hungária Biztosító, Aszód; Bíróné Gólya Mária – Bionet Termékforgalmazó (Vörösmarty u.); Bolbásné Csányi Anna – Virágbolt (Kossuth L. u.); Diós István – Vegyeske Élelmiszerbolt (Szövetség u.); Gála Ruházati BT. – Gyöngy Üzletház; Gólya István – Funda Menta (Rákóczi u.); Gólya József - Lobi Autósbolt (Galgahévízi u.); Gödöllő Mesterséges Termékenyítő Állomás; Győri László – Prímagáz (Rákóczi u.); Király Elek – Sláger ABC (Zsámboki u.); Kossuth Lajos – Festékház (Rákóczi u.); Kovács Mihályné – Kamilla Gyógynövénybolt (Piac tér); Kókai Imre László – Kastély Minibolt (Park u.); Kókai Imre Lászlóné – Tupper Ware Termékforgalmazó; Libra Könyvesbolt (Dózsa Gy. u.); Lipesei Gábor – Lipi-Vidi Videotéka (Táncsics M. u.); Macskaszem Horgász és Kerékpáralkatrész Bolt – Gyöngy Üzletház; Maldrik János – Hatvani Autósbolt; Mészárosné Seres Csilla – Csilla Fotó (Kossuth L. u.); Némedi Péterné – Ajándékbolt (Piac tér); Sára Péter – Agrodiszkont (Szent István u.); Sima István – Papírbolt (Hatvani u.); Szilágyi Tibor (Déliab u.); Szilágyiné Pápai Anna – Hévízgyörk, Óvoda; Szoliter Gazdabolt (Kossuth L. u.); Szovics Méterárú – Gyöngy Üzletház; Tóth Mihályné – Virágbolt (Zsámboki u.); Tóthné Csörgi Mária – Kékpáfrány Virágbolt (Piac tér); Török János – Galga Étterem Pizzeria; Turai Takarékszövetkezet; Virgancz Lászlóné – Festék-Tapétabolt (Kossuth L. u.); Vizi Györgyi – Galgahévíz, Szolárium; Zseli Erzsébet – Lakástextil, Gyöngy Üzletház;

A BÁL LÉTREHOZÁSÁBAN SEGÍTETTEK: Bartók Béla Művelődési Ház; MESZ; Bartók Béla Művelődési Ház Néptáncsoport; Galgameti TSZ; Köztársaság úti Iskola; Pölös-Ürmös Duó; Benke Zsuzsanna; Turai Hírlap.

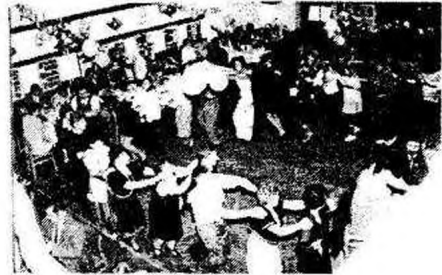

FOTO Seres Csilla

Egyéni vállalkozók figyelmébe

Tájékoztatjuk a Tura nagyközségben lévő egyéni vállalkozókat, hogy a vállalkozásban történő bármely változtatást, ezentúl az illetékes gazdasági kamaránál kell jelenteni. **Kamarák címei:** Kereskedelmi és Iparkamara (kirendeltség) Gödöllő, Dózsa Gy. u. 25. ☎ 410-176, 420-323; Aszód, Kossuth L. u. 59. ☎ 400-153; Kézműves Kamara Aszód, Kossuth L. u. 40.; Agrár Kamara Bp. X. Szent László tér. Kereskedelmi üzlet megnyitásához működési engedély kiadása a Polgármesteri Hivatalban történik. Feltételei: vállalkozói igazolvány; társas vállalkozás esetén a cégbírórsági bejegyzés hiteles másolata; szakhatósági engedélyek beszerzése (ÁNTSZ. kerületi fő állatorvos, tűzoltóság, stb.); üzlethelyiséggé minősítés; 5 000 Ft értékű illetékbélyeg; szakképesítést igazoló okirat hiteles másolata.

Éljen a kedvező lehetőséggel...

A vácszentlászlói úti

GALGA Étterem Pizzéria

előfizetéses ebédet biztosít

Hétfőtől - Péntekig minden nap.

Az ebéd elfogyasztható az étteremben,
és el is hordható.

Az ebéd ára: 290 Ft Fő/nap

☎ 28/467-753 és 28/467-445

Ne várakozzon! Telefonáljon!

Old Boys and Atrium Danfe Band

Március 13-án 20 órától
Gödöllön az ATE Sportcsarnokában
Old Boys és Atrium
Danfe Band

Jegyek kaphatók:
a Sportcsarnokban és a Művelődési
Központban Gödöllön

TÁJÉKOZTATÓ A KÉPVISELŐ-TESTÜLET 1999. JANUÁR 26-i ÜLÉSÉRŐL

A januári testületi ülés *első napirendi pontjában* a lakossági ivóvíz-szolgáltatás díjának 1999. évi támogatás igénybejelentését vette tudomásul a képviselő-testület. A lakossági ivóvíz- és csatornaszolgáltatás magas ráfordításainak mérsékléséhez kérhető támogatás a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztériumtól. Az ivóvíz-szolgáltatás 1999. évi várható fajlagos ráfordítása 205 Ft/m³, mely meghaladja a küszöbértékként megjelölt 185 Ft/m³-t.

Második pontban az elmúlt évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokat értékelte a testület. Tóth-Sebes Jánosné a hivatal gyámügyi igazgatási feladatokat ellátó előadója elmondta, hogy a 149/1997. (IX.10.) kormányrendelet jelentős változtatásokat hozott a gyámhatósági munkavégzés területén. A rendelet célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó személyek, szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, szülői kötelezettségek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről. A feladatok megoldását helyi rendelet szabályozza. E helyi rendeletnek megfelelően 1998. évben az önkormányzat biztosította - a rendszeres gyermekvédelmi támogatást, - a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, - a személyes gondoskodást nyújtó alapellátást, úgymint a gyermekek napközbeni ellátása, aminek az önkormányzat az óvodai és az iskolai napközis foglalkozással tesz eleget. - A gyermekjóléti szolgáltatási feladatokra rész munkaidőben védőnőt alkalmazott. Az előadó elmondta, hogy 1998. évben összesen 790 gyermek részesült ellátásban, 23 403 e Ft. értékben. Rendkívüli gyermekvédelmi ellátásra 582 e Ft került felhasználásra, főleg tankönyvtámogatásra és a hátrányos helyzetű gyermekek üdültetésének támogatására. Étkezési díjkedvezményre 1 800 e Ft-ot fordított az önkormányzat az iskolai és óvodai ellátásban. A fentiekből megállapítható, hogy az önkormányzat a törvényben előírt kötelezettségének eleget tett, a településen élő gyermekek szinte felének nyújtott támogatást, rendszeres-, rendkívüli támogatás, valamint személyes gondoskodás formájában. *Harmadik-, negyedik-, ötödik napirendként* az 1999. évi költségvetés előzetes tárgyalását tartotta meg a képviselő-testület, melyben szó volt a képviselők és bizottsági tagok tiszteletdíjáról-, a köztisztviselői rendelet módosításáról, valamint a köztisztviselők és közalkalmazottak illetményéről. A költségvetés tervezésénél - az intézményekkel, az érdekegyeztető fórummal és a pénzügyi bizottsággal történt egyeztetés után - a dologi kiadások az 1998. évi tényszámok alapján kerültek beállításra. Kivételt képeznek a közüzemi számlák, ahol is 15 %-os növekedés került be-tervezésre. 1999. évi költségvetést a következő ülésén fogadja el a képviselő-testület, melyről részletes tájékoztatást a következő számban adunk. *Hatodik napirendi pontként* az 1999. évi ünnepségek rendezésének előkészítését fogadta el, melyet Seres Tünde a művelődési ház vezetője

terjesztett elő. Seres Tünde köszönetet mondott a Galgamenti Szövetkezeten keresztül a földtulajdonosok közösségének, akik 274 480 Ft-ról mondtak le - közcéla - a művelődési ház javára. Ezen összeg nagyban segíti a rendezvényekhez feltétlenül szükséges megfelelő minőségű és számú szék és asztal beszerzését. Az írásban beterjesztett, dátumhoz kötött rendezvénytervek mellett számos ötlet, illetve műsorkezdemenyezés van még melynek megvalósulását az egyeztetések, a feltételek megtárgyalása teszi függővé. (pl. művelődéstörténeti előadásorozat) Folyamatosan havonként a két óvoda részére megrendelt gyermekelőadások is. Ezt az évet azonban nem ajánlatos telezsűfolni rendezvényekkel, hiszen mind a szellemi tőkét, mind az anyagi forrásokat, mind a közönség "fogyasztási igényét" tekintve tartalékolni kell a lehetőségeket a 2000. millenniumi esztendőre, mely remélhetőleg gazdag tárháza lesz a kultúra szellemi és tárgyi lenyomatainak községünkben is. A rendezvények népszerűségének egyik előfeltétele lenne a méltó környezet ezért javasolta, hogy a képviselő-testület vegye fel 2000. évi feladatai közé egy új épület-együttes építészeti tervének és megvalósítási ütemtervének elkészítését. A művelődési ház vezetője köszönetet mondott minden képviselőnek, hogy hivatalos vagy bármilyen minőségében látogatta az 1998. évben a művelődési ház rendezvényeit. A jövőben is szeretettel várja Kedves Mindannyiukat! 1999. évi rendezvényterv kapcsán az oktatási bizottság ismertette a Magyar Millennium Kormánybiztosa levelét, melyben felhívást fogalmazott meg az ezeréves államiségünk megünneplésével kapcsolatban. A képviselő-testület részt kíván venni az ünnepségsorozatban. *Hetedik napirendi pontban* arról döntött a képviselő-testület, hogy a Köztársaság úti iskola bővítéseként elindítja a 10 tantermes általános iskola és tornacsarnok létesítését. A beruházás költségeinek előteremtése érdekében pályázatot nyújt be címzett támogatásra. *Nyolcadik pontban* döntött, a várossá nyilvánítási pályázat beadásáról. *Kilencedik napirendi pontban* elfogadta a testület ez évi munkatervét. *Tizedikként* tárgyalta és rendeletben fogadta el az önkormányzat szervezeti és működési szabályzatát. (a rendelet terjedelme miatt az újságban nem közölhető le, megtekinthető a Polgármesteri Hivatalban Vadász György jegyzőnél.) *Tizenegyedik pontban* az általános iskola alapító okiratát egészítette ki a képviselő-testület a tehetséggondozás végzésével és felzárkóztatás elősegítésével. *Tizenkettedik pontként* iskola igazgatói pályázat kiírásáról döntött. Az általános iskola igazgatójának kinevezése 1999. június 30-án lejár, az állást pályázati úton kell betölteni. A pályázati kiírás a későbbiekben közzétételre kerül.

Az önkormányzat képviselő testületének soron következő ülése 1999. február 23. (kedd)

Napirendi pontok:

1. Az 1999. évi költségvetés elfogadása.
2. Szilárd hulladéklerakó építése.
3. MESZ 1999. évi tevékenységi terve.
4. A temető helyzetének megtárgyalása, új temető kialakítása.

A gyermekjóléti szolgálat működéséről

Hírlapunk előző számában megírtuk, hogy megalakult Turán a gyermekjóléti szolgálat SOLYMOSI IMRE vezetésével. Öt kérdeztük az intézmény működésével kapcsolatban.

Mi indokolta a gyermekjóléti szolgálat létrehozását?

A különféle törvényi változások, különösen az 1997. évi XXXI. törvény a települési önkormányzatok kötelező feladatává teszi a gyermekjóléti szolgálatot, mint alapszolgáltatást. Ehhez a törvényhez kapcsolódó végrehajtási rendelet pedig intézményesített keretek közötti működést szorgalmaz. Ezeket az intézményeket társulásban létre lehetett hozni, és a rendelet értelmében 1998. november 30.-ig a működési engedélyeket ki lehetett adni részükre. Ami pedig a dolog társadalmi indokát illeti, azt lehet elmondani, hogy a bekövetkezett – főleg a gazdasági és társadalmi – változások tették szükségessé ilyen intézmények létrehozását.

Tudomásom szerint Turán volt már előzménye ennek a szolgálatnak. Miért kellett ezt átalakítani?

Korábban a védőnő megbízással végezte ezt a munkát, ezért nem bírt olyan rálátással, mint ha valaki csak ezzel foglalkozik. Másrészt a törvény lehetőséget adott a társulásra. Ezért fogott össze Tura, Zsámbok, Galgahévíz, és Vácszentlászló. Megalakították ezt a társulást, amely gyakorlatilag két intézményt jelent. Egyrészt a gyermekjólét ügyét, másrészt a családsegítést szolgálja.

Ez egy speciális szakterület. Milyen végzettség szükséges ennek a munkakörnek a betöltéséhez?

A gyermekjóléti szolgálat dolgozóinak felsőfokú képesítésűnek, a vezetőnek pedig kimondottan szakirányú végzettségűnek kell lennie.

Hány ember dolgozik az adott területen?

A négy településen három és fél státusszal működünk. Zsámbokon működik a szolgálat fél státusszal, a többi településen teljes állású munkatársak dolgoznak.

Milyenek a munkafeltételek?

A munkafeltételeket, amik a feladat ellátásához szükségesek, igyekeztünk

és igyekszünk mihamarabb megfelelő módon biztosítani. Itt főként a helyiségekre és az infrastruktúrára gondolkodunk elsősorban, noha a költségvetés keretein belül kell ezt megoldani.

Mi a szolgálat konkrét feladata?

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében sokrétű. Ebből néhányat kiemelve: - *egészségügyi, mentálhigiénés megelőző tanácsadás, - szabadidős programok szervezése, - hivatalos ügyek intézésének segítése. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében: - észlelő és jelzőrendszer működtetése, - veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása, és ezek megoldásában javaslat készítése, intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása, - családgondozás a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozására, - hatósági beavatkozás kezdeményezése, - javaslat a gyermek családból történő kiemelésére, - családjából kiemelt gyermek visszahelyezése utáni családgondozás, utógondozás.* Feladatunk tehát az, hogy végiggondoltassuk a klienssel, hogy valójában mi történik a saját családi háztartásában. A legtöbb gond ugyanis a pénz és annak hiánya körül forog. Ezért a háztartások nem biztos, hogy gazdaságosan működnek. Itt lép be a gyermekvédelem munkája.

Miben más módszerrel dolgoztok, mint a pedagógia?

A pedagógus elsőszámú feladata az oktatás és a nevelés. A gyermekvédelem, mint ahogy azt a szakemberek számos tanulmányban is leírják, egy külön szakma, ami – főként még a rendszerváltás előtt – a pedagógusok plusz feladataként jelent meg. A gyermekvédelem elsősorban a speciális munka módszereit veszi figyelembe, amit természetesen összhangba hoz a pedagógus munkájával, ha az szükséges az adott esetben.

Hol húzható meg a határ eleven és

problémás gyerek között?

Ezeket a fogalmakat elsősorban a köznyelvből ismerhetjük, de a szakmánkban kevéssé szoktuk így együtt használni. Ugyanis két különböző esetről van szó. Az eleven gyermek egy tág fogalmazás, túl sok mindent lehet e mögött a fogalom mögött gondolni. De ugyanígy gondolom a problémás gyermeknél is. Felmerül a kérdés, hogy mit jelentenek egyes esetekben ezek a fogalmak. Mert minden egyes esetről mást és mást jelent egyaránt, másrészt pedig ezek a szavak relatívak. Tehát a kérdés szerintem túl általános. Viselkedésbéli problémák persze gyakran előfordulnak. Ezeknek az okát kell kivizsgálni, legtöbbször, de általában a családban végbemenő negatív változások okozzák mindezt.

Mikor lesz kézzel fogható eredménye a munkátoknak?

Ez az intézmény egy társadalmi problémára az állam által finanszírozott önkormányzati „válasz”. Más megfogalmazásban a gyermekvédelem intézményesítése, aminek a „kézzel foghatóságát” soha nem szabad mérni, csupán az intézkedéseit lehet figyelni. Az eredmény az jóval összetettebben jelenik meg, mivel többszereplős az intézkedés, vagyis együttműködés szükségeltetik az eredményhez. (iskola, óvoda, szülők)

Fontos a folyamatos kapcsolattartás az intézményekkel. Nem okoz-e problémát, hogy más oldalról közelít meg a gyermekek világát?

Nem hiszem, ugyanis ha több oldalról világítunk meg egy problémát, az csak segíthet a másik segítőknek jobban megismerni azt. A pedagógus feladata más, a problémáknak csak a kezelésére fordíthat időt, azonban az okot nem tudja megszüntetni. Idejét lekötí az oktatási és a nevelési feladat. Itt lép be a gyermekjóléti szolgálat szakembere, akinek a felmerült problémák megoldására kell kísérletet tennie. Birtokában van azoknak az információknak, amelyek ebben segítséget nyújthatnak. Feltérképezi az adott család nehézségeit és a pedagógust tájékoztatja, így valójában közösen lépnek fel a probléma megoldása érdekében.

Szeretnék néhány személyes dolgot is kérdezni. Milyen kapcsolatod van a településhez, és milyen személyes ambícióid vannak?

1993-ban nősültem Turára. A Wesley

János lelkészképző főiskola szociális munkás szakán végeztem. Most az ELTE-re járok, szociálpolitikus hallgató vagyok, ott idén fogok végezni. Dolgoztam Angyalföldön, Tatabányán, Szekszárdon, Pécsen, és Baranya megyében egy kis településen, mint szociális munkás. A Magyar Televízióban is dolgoztam egy jó darabig, mert a másik kötődésem a

média felé irányul. Ennek keretében végeztem el a műsorgyártói szakot is. Most két főiskolán is felkértek, hogy konzultációt folytassak romológia és szociális munka tárgyából, amely a második félévtől indul. Az oktatásügyi minisztériummal egy jó ideje együttműködöm. Az ottani cigányügyi osztállyal különböző programokban gondolkodunk közösen. Főként a fővárosi

roma közéletnek, voltam és vagyok az egyik szereplője. Ez hála Istennek nem szakadt meg, mert Tura nincs olyan messze Budapesttől. Azokat a kapcsolatokat tovább szeretném életetni azért, hogy eredményes legyen a mi intézményünk működése, másrészt pedig azért, hogy a dolgok úgy menjenek, ahogy annak idején a rendszer-váltáskor elképzeltük őket. *Vné.*

A magyar államalapítás 1000. évfordulójának megünneplése

Az ezredforduló a Magyar Köztársaság hivatalos képviselői, intézményei és állampolgárai számára a megemlékezés kötelezettségét rója. Történelmi kötelezettségünk, hogy megemlékezzünk a keresztény magyar állam megalapításáról, valamint arról, hogy a magyar nemzet ezer éven át, szolgálta az európai kultúrát. Az ünnep akkor lesz teljes, akkor lesz méltó, ha a közösségek sokasága vesz részt, ha ki-ki a maga lehetőségei szerint vállalt feladatokat elvégezve jelet tud hagyni utódai és a nemzet emlékezte számára.

Az országos jelentőségű események megvalósítására a helyi kezdeményezések országos mozgalommá szervezésére és támogatására a magyar köztársaság kormánya kormánybiztost állított. A milleniumi év 2000. január 1-én kezdődik és 2001. augusztus 20-ig tart. Tura nagyközség is részt kíván venni a magyar államalapítás ezredik évfordulójának megünneplésében, melyhez ötleteket, javaslatokat gyűjtenek a képviselő-testület tagjai, a Kulturális-, Oktatási és Sport Bizottság, és a Bartók Béla Művelődési Ház. *Szerk.*

Tájékoztató

1998/99-es tanévtől kezdődően egy új szakiskolával bővült azon lehetőségek köre, melyet a pályaválasztási nehézségekkel küzdő fiataloknak ajánlhatunk. Iskolánkban várjuk minden olyan 16. életévét betöltött fiatal jelentkezését, aki a rövid képzési idő alatt magas színvonalon szeretne elsajátítani egy piacképes szakmát. Iskolánkban szakmai elméleti tárgyakat, német nyelvet és szakmai gyakorlatot oktattunk. Államilag elismert női, illetve férfi ruhakészítő szakmunkás, vagy varrómunkás bizonyítványt adunk a tanulmányok befejezésekor. **Felvételi feltételek:** - iskolai végzettség igazolása, - egészségügyi alkalmasság, - felvételi beszélgetés. **Az iskola neve: PARTNER Ruhaiipari Alapítványi Szakiskola Helye: 1157 Budapest, XV. Hartyán köz 2-4. (a piros 73-as autóbusz Újpalotai végállomásánál!) ☎ 410-5125 Igazg.: Kisely Zsuzsanna**

Közlemény

Tisztelt Turai Polgárok!

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény és személyi jövedelemadó meghatározott részének, az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény jogot biztosít a magán-személyeknek, hogy külön-külön nyilatkozatban rendelkezhet befizetett adójának egy-egy százalékáról. Turán az alábbi alapítványok közül választható egy kedvezményezett, amelynek átutalható a személyi jövedelemadó egy százaléka:

IDŐSEKÉRT TURÁN KÖZALAPÍTVÁNY

Adószáma: 18678895-1-13
Bankszámla száma: 11742049-
20327606

TURAI TANULÓKÉRT ALAPÍTVÁNY

Adószáma: 18673120-1-13
Bankszámla száma: 11742166-
20011112

SPORTCSARNOK KÖZALAPÍTVÁNY

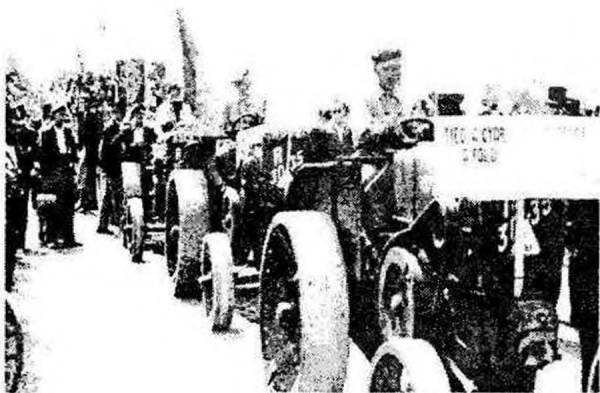
Adószáma: 18673113-1-13
Bankszámla száma: 65900107-
13013349

Ön is segít templomaink renoválásában, egyházi dolgozóink fizetésében, papjaink kiadásaiban, kispapjaink ellátásában, a rászorulóknak segítségében, ha személyi jövedelemadójának 1 %-át a **Magyar Katolikus Egyháznak** ajánlja fel. A kedvezményezett technikai száma: 0011
A kedvezményezett neve: Magyar Katolikus Egyház.
Segítségét előre is köszönjük!
Isten áldása kísérje munkáját és életét!

50 ÉVES A GALGAMENTI SZÖVETKEZET

AZ ALAKULÁS IDŐSZAKA

A termelőszövetkezet megalakulása 1949. augusztus 20-án történt. A község akkori vezetői a korabeli „kenyér-ünnep” napjára időzítették az alakuló ülés összehívását. A szervezési munka nehéz, hosszadalmas munkát igényelt. Schossberger báró szolgaságából felszabadult cselédei, valamint a földhöz jutott parasztok nehezen szánták rá magukat az együttműködésre. Az öt esztendő kis parcellák gazdáit most kezdték bizonyítani, hogy tudnak ők egyedül is termelni. Ügyesen gazdálkodtak, s olyan kultúrákat is beállítottak, amellyel korábban kis parcellán meg sem próbálkoztak. Alma, őszibarack, szőlő telepítések, dohány ültetvények fémjelezték szakértelmüket. Megtanulták a régi gazdától a zöldségtermesztést, a paprika, a paradicsom, a dinnye tért hódított az urasági földekre kúszott parcellákon. Az új élet persze nem volt csak diadalmenet, keserűség is bőven akadt. A verseny elkerülhetetlen, benne lemaradók is akadnak. Egy-egy elemi csapás: betegség, elhalálozás, állatelhullás, aszályos évek, mint például a 1946-47-48., sok új gazdát az érvényesülés mezőjében hátra szorított. Az általánossá váló iga uzsora megdézsmálta a hasznót. Az örömök aláásták, a gondok segítették a szövetkezési gondolat erősödését. Ilyen kettős hatással volt a szervezésre a gépállomás megalakulása is. A gépállomás politikai harcra ösztönzött a nagyüzemi gazdálkodásra – az új paraszti életre. A szervezésben a gépállomás letelepítése segített elmozdulni a holt pontról. Pedig csak hajszálon múlt, hogy Turára telepítették. Egy minisztériumi ember jött a községbe, feltette a kérdést az akkori községi párttitkárnak: biztosítanának-e a községben helyet egy gépállomásnak? Kelemen József röviden felet: örömmel biztosítunk.

A kép illusztráció: egykorú fotó

A boldogjagnak, - akik akkor még az aszódi járáshoz tartoztak – is feltették a kérdést, válaszuk azonban az volt: meg kell még beszélnünk. Ezen a válaszkülönbségen múlt, hogy a gépállomás Turára és nem Boldogra került. 1949. július közepén öt darab Hoffer-tractor dübörgött be a turtai MÁV állomásra, előttük gyalog mutatta az utat Kelemen József párttitkár. A piactéren vonalba felsorakozott traktorokból fényképet is készített a falu állatorvosa, Dr. Várkonyi József. Van már traktor, csak szö-

vetkezet kell. Ahhoz pedig legalább tíz bátor ember kell. Olyanok akik hisznek a szövetkezeti nagyüzem jövőjében. Az agitáció (rábeszélés) új lendületet kapott a gépállomás dolgozóitól, vezetőitől. Kiktől lehetett várni hajlandóságot a belépésre? A remények zöme az UFOSZ tagjai felé irányult. A vasárnapi gyűléseken a vetőmag, zöldhitel, gépkölcsönzésen túl fő téma a szövetkezés volt. A régi gazdák, középparasztok is meg lettek szólítva. A tejszövetkezet, földműves-szövetkezet vezetőségi tagjai felé elhangzott a hívó szó, nem sok reménnyel. Milyen szép lenne pedig augusztus 20-ra egy szövetkezetet alakítani. A turai búcsúra sikerült befejezni a csépelést. A „bedöglött” maszkek traktorok helyett beléptek a gépállomási új gépek. Augusztus 15-20-a közötti csendesebb idő alkalmasabb volt a szóértésre. 18 gazda ígerte meg, hogy az alakuló ülésen ott lesz. Az augusztus 20-i ünnepségről 13 gazda elindult a Földműves-szövetkezet irodája felé. Rövid gyűlés, 13 család, 186 kh-n megalakítja a szövetkezetet. Elnöknek Kelemen József újjgazdát, hozzáértő személyt választották meg. A néven vitatkoztak, hogy „Új kenyér”, „Új alkotmány”, vagy „Augusztus 20.” TSZ legyen-e? Végül is egy merőben más gondolat után nem az ünnepről, hanem a táj jellegzetes patakjáról. Így született meg a turai „Galga menti” III. típusú termelő szövetkezet. Dátum 1949. augusztus 20. Alíráások: *Kelemen József, Juhász Józsefné, Diós József, Csombor János, Hublik József, Mácsai István, Szilágyi Mátyás, Lajtós Mihály, Nagy Mihály, Maczkó János, Csomós József, özv. Szaszko Mihályné, id. Ivanovics József.* Hogy miért léptek be? Akkor kellett volna rögzíteni elhatározásuk indítékát. Sajnos, néhányan már nem válaszolnak, eltávoztak az élők sorából. Voltak, akik kommunista elkötelezettségből, mások az egyéni gazdálkodás nyomasztó tényezői elleni védekezésből. A szövetkezeti gondolat már 1937-ben felmerült néhány haladó szellemű gazdánál. Ekkor jó példát szolgáltatott a működő Hangya és Tejszövetkezet. Az igazgatóság tagjai tervezték, a 30-as évek végén dániai mintára kiszélesíteni a földműves szövetkezést. A háborús évek, a Jurcse-féle beszállítási módszer befagyasztotta a szövetkezők gondolatát. Amikor 1949-ben napirendre került a szövetkezeti szervező munka, a régi gazdákból Csombor János egyedül vállalta a közös gazdaságban való részvételt. Néhány hónapon belül példája követésre talált a középparasztok soraiból is. Érdekes, hogy a középrétegekből belépők közös vonása volt a gyermekek továbbtanulásának ténye. Ebben milyen részarányban szerepelt indítékként a gyermek jövője és annak valószínűsége, hogy a leendő értelmiségi utódok a földműveléssel ügyis szakítanak majd, - nem lényeges. A lényeges az, hogy a megalakult szövetkezet tagsági összetétele tükrözte az akkori helyi paraszti rétegződést. Az új szövetkezet legjelentősebb gazdasági alapja a termőföld volt.

A termeléshez szükséges eszközök állapota és létszáma már koránt sem mutatott ilyen kedvező képet. Három darab ló, két szekér, két eke, egy henger, néhány levélmagtakaró. Épület sem volt. A front elvonulása után az urasági istállók egy részébe a volt cselédek költöztek be, más épületek pedig lebontásra és elhordásra kerültek.

(Forrás: 25 év a turai Galgamenti Mezőgazdasági Termelőszövetkezet kiadványából) *Folyt. Köv.*

10 éves a Falumúzeum

1989-ben volt a Falumúzeum megnyitása. A Rákóczi út 27. szám alatti ingatlan hagyatékaként került a tanács tulajdonába. 1986-ban kezdődött – jelentős társadalmi – munkával került kialakítása. A Falumúzeum épülete nádfedeles hagyományos turai parasztház, istállóval, fészerrel. A népművészeti viseletet bemutató darabjai mellett a népi ősi kézművesség, ünnepek, rituá-

lek tárgyai, gyermekjátékok is megtalálhatók a lakóház részében. Az istállóban és a fészerben a mezőgazdaság ősi hagyományos eszközei láthatók. A múzeumban elhelyezett tárgyak, eszközök a lakosság önkéntes adományából gyűltek össze. A Falumúzeum gondnoka: Szilágyi Gáborné. (A múzeum ...) gyűjteménye különös jelentőségű, mivel Tura gazdag díszítésű népviselete teljes pompájában itt tekinthető meg. A népi himzések mellett a község gazdag és egyedi népdalkinccsel rendelkezik, amely Bartókot és Kodályt is gyűjtőmunkára ösztönözte. (Részlet: Vagyó Kör füzetek 1. Adatok Tura történetéből 1996.) Az évforduló kapcsán a témára, a későbbiekben még visszatérünk.

A TURAI KOMÉDIÁSOK erdélyi bemutatkozásának előzetes programterve 1999.

Legújabb darabunkkal és néhány régi előadásunk részleteivel végig kívánjuk járni azokat az erdélyi településeket, amelyekkel valamilyen vonatkozásban kapcsolatba kerültünk a korábbi években. A turné tervezett időpontja: 1999. július 15-től július 23-ig., résztvevők a Turai Komédiás Szinkör tagjai, vezetői és segítői. A költségeket részben saját erőből történő hozzájárulásból, pályázatokból és támogatóink segítségével kívánjuk fedezni. Erdélyi partnereinktől elsősorban szálláshelyeket, főzési lehetőségeket és némi segítséget ételmezésünkhöz kérünk. Ennek kompenzálására előadásaink bevételét teljes egészében felajánljuk vendéglátóinknak. Olyan lehetőségen is gondolkodunk, hogy expedícióra érkező erdélyi csoportot, kedvezményes formában elszállítjuk buszunkkal.

Az útvonal és a bemutatókra vonatkozó pillanatnyi elképzelések: **Július 15-én** 20 órakor indulás a turai művelődési háztól, határátlépés Nagylaknál, majd Aradon át továbbutazás Dévára. **Július 16-án** 11 órakor érkezés Dévára, majd hideg ebéd után este előadás a városban. Itt egy éj-

szakát szeretnénk tölteni. **Július 17-én** reggel túra a Fogarasi havasok megmászására, majd a déli órákban indulás Viktóriára, ahol a Mozgássérültek Rehabilitációs Intézetében előadást tartunk. Este indulás Székelyudvarhelyre, érkezés **július 18-án** kora reggel. Délelőtt városnézés, délután előadások a városban. **Július 19-én** délelőtt a Hargita felfedezése. Látogatás az Ivó-i Általános Iskolában. Este előadás Korondon. Mindkét nap Székelyudvarhelyen alszunk. **Július 20-án** reggel indulás Csíkszeredára. Délelőtt városnézés, találkozás barátainkkal. Este előadás. **Július 21-én** indulás Csíkszentimrére. A kora esti órákban előadás, majd utána indulás hazafelé a Marosvásárhely, Torda, Kolozsvár, Nagyvárad útvonalon. Érkezés Turára a következő napon, az esti órákban. Táborvezetőség: táborvezető: Diligens Károlyné, helyettese: Takács Pál. Anyagi és technikai vezető: Fülöp Zoltán. Főtanácsadó: Sándor Irén. Fontos tennivalók: pályázatok figyelése és elkészítése, valamint szponzorok felkutatása.

Szervezők

A cigányok útja hazánkig

A cigányok egységes népként éltek Indiában, szigorú osztályrendszerben. India elhagyása után ez az egység változón ment keresztül, mert kisebb-nagyobb csoportokban voltak kénytelenek vándorolni, hogy megélhetésüket biztosítani tudják. Az elindulás fő oka a mohamedán hódítás volt.

Örményországból a cigányok Oroszország fekete-tengeri tartományain keresztül kerültek Beszarabiába, Moldvába, Oláhországba, Görögországba. Ez utóbbi országban hosszabb időt töltöttek, amit nyelvi bizonyítékokkal is alá lehet támasztani. Több görög és cigány szó megegyezik. Pl.: luludyi-virág, foró-vásár. Görögországból a XIV. század végén, a XV. század elején indultak el a cigány karavánok szláv területeket érintve Magyarország felé.

Feljegyzések szerint a csoportok 1416-ban elérték hazánkat, és vándoroltak tovább Európa többi országa felé. Magyar oklevelek cigánynevé (családnév) jobbágyokat említenek: Cigányi, Cigánd (1381-ből), Egyházas-Cigány (1377-ből). Ez azt jelenti, hogy már a XIV. század végén érkezhettek kisebb csoportok.

Lakatos Gyula

Vállalkozók a lakosság szolgálatában

Előző számunkban elindítottunk egy sorozatot, amely vállalkozók hétköznapijaiba próbál betekintést nyerni. Ezúttal *Marosvölgyi Jánosnál* jártunk, akit Király Elek javasolt interjú alanyak. Ha végigmegyünk Turán a Kossuth Lajos utcán, akkor szembetűnik egy már jól ismert tábla: Maros, fuvaros. sóder, homok. Marosvölgyi

napi kapcsolata a község lakóival közismert. Feltűnik a központban, a vasútállomáson, a vásártéren. Személyében egy elismert és elfogadott polgárt ismerhetünk meg.

Mikor gondolt először a fuvarozásra?

1985-ben adódott egy lehetőség, vásároltam egy teherautót és azzal kezdtem el a munkát másodállásban. Ez az első teherautó egy Robur típusú német tehergépkocsi volt.

Korábban hol és milyen munkahelyen dolgozott?

Budapesten, a BKV alkalmazottja voltam huszonöt éven keresztül. Amikor egy kicsit „lazultak” a dolgok és már lehetett például GMK-k keretein belül is tevékenykedni, akkor vállalkoztam arra, hogy szabadidőmben én is szolgáltató leszek.

Tehát párhuzamosan volt magánzó és alkalmazott?

Igen, egészen 1992.-ig együtt csináltam mindkettőt, majd amikor már látszott, hogy egyre több a munka, akkor gondoltam arra, hogy felmondom a pesti állásomat, és csak vállalkozó leszek.

Turán mennyien foglalkoztak hasonló tevékenységgel?

Kezdetben tizen, tizenketten voltunk fuvarozók, de a versenytársak közül sokan már abbahagyták a szolgáltatást. Nekem sikerült talpon maradni.

Hány autóval dolgozik?

Most három autóm van. Kell egy a költöztetéshez és más egyéb szállításokhoz, egy a sóderszállításhoz. A harmadik egy kisteherautó. Sokszor az is elegendőnek bizonyul.

Mit gondol, miért sikerült? Van valami titok, amit senki más nem tud?

Volt olyan időszak, amikor nehéz volt beszerezni bizonyos árucikkeket. Nekem megvoltak a kapcsolataim Budapesten. Volt, amikor Turán már nem lehetett szemet kapni, de sok háztartásnak szüksége volt rá. Az állami vezetés idejekorán kiszivárogtatta az áremelést, ezért aki csak tehette vásárolni akart. Itthon már nem volt, ezért Pestről kellett hozni. Akkor bizony öt autóval dolgoztunk, mégis folyamatos volt a munka. Később pedig a gázbevezetés időszakában gázkészüléket hordtam a gyártó vállalatoktól.

Ezek szerint nem volt sok szabadideje?

Mondhatnám azt is, hogy kihasználtam a lehetőségeket. Szabadidő pedig mindig van, ha jól szervezi az ember a munkáját. Én mindig arra törekedtem, hogy azért a családdal is tudjak foglalkozni.

Mennyibe került az üzemanyag, amikor elkezdte tevékenységét?

Talán hét forint volt a gázolaj litere. Tizenöt év alatt több,

mint a hússzorosára emelkedett az ára. Én persze nem kérhetek olyan sokkal többet, mert akkor nem volna megrendelőm. Az igazsághoz hozzátartozik még, hogy nemcsak az üzemanyagköltség, hanem az alkatrészek ára is sokat emelkedett. A karbantartás nagyon fontos, mert ezzel is lehet takarékoskodni. Emelkedtek a biztosítási díjak is, ezek szintén növelik a kiadásokat.

Családjában támogatják a munkáját. Besegít-e valaki, ha egyedül már nem megy?

Nem volna elég az erkölcsi támogatás, mert – hála Istennek – sokszor több irányban is kell fuvarozni. Bizalommal vannak irántam az emberek, ezért mindig van munka. Amikor már segítségre van szükség, akkor a fiam (Nándor) besegít.

Ezek szerint megélhetést nyújt a vállalkozás?

Megélhetőnek elegendő, de senki ne gondolja, hogy milliókat lehet vele keresni. A feleségem is dolgozik, kertészkedik. Ha még akad némi kevés időm, akkor segítek neki.

Csak Turán fuvarozik?

Azt lehet mondani, hogy szinte az egész országban vállalok munkát. Felkérnek anyagbeszerzésre, élelemszállításra, sőt még olykor az is előfordult, hogy külföldi fuvar is elvállaltam. Sokan költöztek mostanában Budapestről Turára, ezeket is elvégeztem.

Vannak visszatérő megrendelői?

Sokszor szállítok még most is alkatrészeket, különféle gyártóktól a felhasználókig. Rendszeres szállítója voltam a ferences rendházaknak, valamint a pesti és a váci papnevelő intézeteknek. De segélyszállítmányok célba juttatását is vállalom. 1989. karácsonya után, a romániai változások idején, Erdélybe is vittem adományokat. Az ilyen segélyszállítmányokért soha sem kérek pénzt. A táborozó gyerekek étkezéséhez szükséges alapanyagokat is elviszem a rendeltetési helyre.

Munkája során bizonyára találkozott érdekes emberekkel, furcsa körülményekkel. Mondana egy-két ilyen történetet?

Soha nem felejttem el. Nagyon meleg nyári nap volt. Éppen Budapestre szállítottam zöldséget és gyümölcsöt. Amikor odaértem, már egy fiatalokból álló csoport várt rám. Elkezdődött a munka. A szállítmányt folyamatosan hordták be az éléskamrájukba. Akkor közülük egy fiú felugrott hozzám segíteni és azt mondta „...én ésszel dolgozom, a többiek pedig erővel...”- majd nevetett. Aztán volt egy másik történet, amelynek szenvedő alanya voltam. Mint ahogyan autóstársaim közül olyan sokan, én is elkövettem azt a hibát, hogy kizártam magam a teherautóból. Történt mindez Zalaegerszeg központjában, ahol elég ritkán fordulok meg, ezért nem ismerem annyira. Nos hát olyan forgalmi dugót okoztam, hogy hosszú ideig fennakadások voltak. Azóta ügyelek arra, hogy ez ne forduljon elő még egyszer.

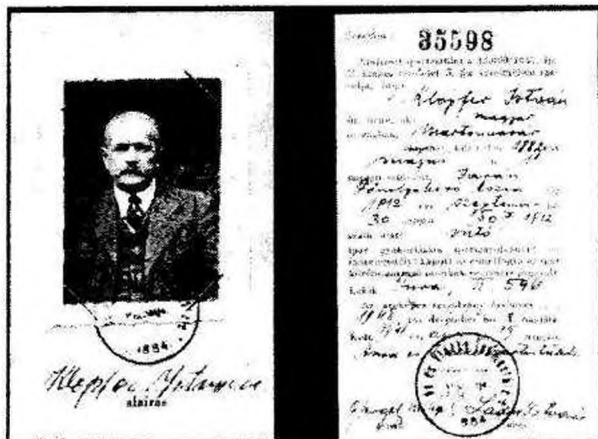
Még egy kérdésünk lenne. Ki az a személy, akiről többet szeretne megtudni a Turai Hírlap hasábjain keresztül?

Szilágyi József (Söpi szék) gondoltam, mert az ő péksége is fontos szerepet játszik Tura életében. *Vné. és V. Ákos*

EMLEKEZZÜNK...

30 éve halt meg KLOPFER ISTVÁN pékmester

„Családja Fejér megyéből ered. 1882-ben (május 11-én szm.) született Martonvásáron, 1898-ban lépett ipari pályára. Szülőhelyén szabadult fel, majd Heves megyében dolgozott. 1922-től önálló mester, 2 évig községi képviselői tag volt. 1915-ben bevonult az élmezősi osztályhoz. 1918-ig mint raktár-kezelő altiszt teljesített szolgálatot.” (Részlet az 1992. május havi Turai Hírlap számából)

A 30 évvel ezelőtt elhunyt pékmester az idősök emlékeztében még élénken él. Kutatásaink során olyan személyt próbáltunk megszólaltatni, aki személyes kapcsolatban volt Klopfer Istvánnal. Emiatt kértük fel egy beszélgetésre Kovács Imre bácsit, aki hadiárvaként közel állt Klopferék családjához.

Mikor került a pékmester Turára?

Az első világháború előtt az 1910-es években jött a községbe első feleségével. Volt egy péküzemük. Én akkor nyolc éves voltam és – mint gyerek – a zsemlét háti kosárkában hordtam szét tőlük a faluba. És nagyon jól esett az a pár zsemle, amit cserébe kaptam a munkámért. Eszembe jut erről egy kis történet. 1919. áprilisában jöttek be a románok. Néhányan közülük azt mondták, hogy Klopfer csak „pakolja be” nekik a zsemlét, majd később visszajönnek fizetni. Aztán nem jöttek vissza. A Tabán úti iskola mellett volt egy hentes üzlet, Klopferék a mögött laktak, majd később átköltöztek a mai gyógyszerárral szemközt lévő oldalra. A pékmester ott haláláig, 1969. áprilisáig élt. Klopfer bácsi gazdálkodott is. Egy fészert állt a házuk mellett. Amikor módosabb lett vett két lovat, amivel a tüzeléshez használt fát, és a kész pék árukat hordta szét.

A pékmesternek a gazdálkodás és a „kenyérsütés” mellett volt-e szabadideje?

Az nem nagyon volt, de ha tehetett, akkor olvasott és sakkozott. Ez utóbbit kitünően csinálta. Engem is ő tanított meg. Aztán amikor már nekem is jól ment, akkor nem csak ő vert meg engem, hanem én is őt, ami miatt egy kicsit „bosszús” lett rám. De ez természetesen csak a játék hevéből adódott.

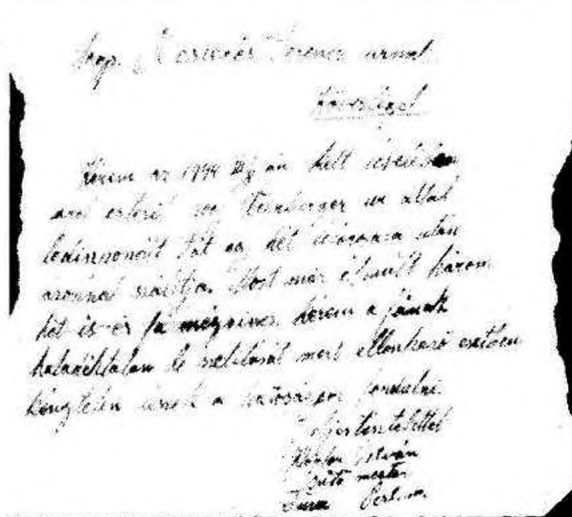
Családi életével kapcsolatban tudna-e valamit mondani?

Két felesége volt. A második erdélyi származású, egy nagyon kedves asszony. Amikor hazajöttem a háborúból, ő fogadott, és ellátott minden jóval. Mindig azt fejtegette,

azért néz ki olyan jól, mert már korán reggel kimegy, s az a friss levegő – akkor még nem fertőzött – engedte tartani a jó kondícióját. Volt egy református, vagy evangélikus – pontosan nem emlékszem - imaháznak használt melléképület is az udvarukon. Ott jöttek össze a hívek minden héten. Hévízgyörkről jött egy pap, aki a miséket tartotta. Az imaházat Klopfer úr második felesége tartotta rendben, és a hittestvéreket is ő fogadta.

A háború után hogyan indult a pékség? Milyen körülmények voltak akkor?

Klopfer István kezdett öregedni. A munkát egyedül már nem bírta, ezért felvett egy segédet, akit Keresztesinek hívtak. Ő látta el az üzemet, úgyhogy Klopfer bácsinak csak az volt a dolga, hogy esetleg átvegye a kenyeret. Volt egy nagy kemence a műhelye mellett, ahol a Keresztesi felesége is be- besegített. Aztán amikor a pék második felesége is meghalt, akkor a segéd családjával együtt elköltözött Turáról. A háború után minden háztartásban – ahol lehetett – meggyúrták a kenyérnek valót, majd a Klopfer féle pékségben befűtötték a kemencét, ahol aztán megsütötték. Így jutottak az emberek a mindennapi kenyérükhöz. A pékmester első osztályú lisztet hozatott, de csak Törökszentmiklósról. Még Hódmezővásárhelyről sem, mert abból nem volt olyan szép, ropogós zsemle. A kemence fűtéséhez a tüzfának való hasábfát egyrészt Kárpátaljáról egy aszói kereskedőn – Weinberger Fülöpön – keresztül hozatta, másrészt a kövesligeti Beszédes Ferencz fatermelő és fakereskedőtől rendelte. Klopfer István a pénz terén nagyon becsületes és megbízható ember volt.

Amikor a kommunista hatalomátvétel megtörtént, akkor milyen változás volt érezhető a községben?

Történt néhány gyilkosság női ügyekből kifolyólag. Nem volt nyugalom. Élelmiszereket halmoztak fel a házaknál, mert a politikai változás következtében az emberek gazdasági helyzete kiszámíthatatlanná vált.

Ezúton is megköszönjük Imre bácsi tájékoztató szavait, és a továbbiakban is, szeretettel várjuk a község életével kapcsolatos korábbi visszaemlékezéseket.

Válóczyné és Válóczy Ákos

A mússa csókja

A platán

A tisztás szélén állt, az erdő kezdetét mutatta. Óriási, derékvastagságú gyökerei a föld felett kígyóztak, egymásba gabalyodva, mint egy rettenetes polip. Ijesztő csápjai, mely a világ elnyerését tűzte ki élete céljául. Az erdő felőli oldalon bársonyos moha telepedett meg rajta. Az óriási méretű gyökérzet a gyönyörű törzsbe szívta a föld minden életnedvét. A törzs tükörfényes, sima volt. A fiatalágot és az erőt árasztotta magából. Ahogyan elnézte az ember, az volt az érzése, hogy mindjárt felkerekedik, és zászlót ragad, kivívja helyettünk szabadságunkat. Ehelyett a platán bölcsen állt egyhelyben, már régen, nagyon régen. Lombkoronája akkora árnyékot vetett, hogy kiránduláskor akár négy-öt család is nyugodtan lepihenhetett alatta, s elfogyaszthatta a hátizsákban hozott ételmelet. Nagyon szerettem ezt a fát. Az életet sugározta magából. Ahogyan elnéztem, mindig az volt az érzésem, miért ne? Miért ne élhetnék én is olyan sokáig, mint ez az agg-kamasz óriás. Sétáimkor szerettem előidézni itt, mint az öreg anyókák a temetőben. Úgy éreztem, ha itt állok, az óriás gyökerek nekem is juttatnak az életnedvből, melyet oly mohón szívnek ki a földből. Ma korán keltem fel, még hajnalban oda akartam érni a tisztás széléhez. A kora reggeli nap, szúrósan nézte a platánt. Ahogyan közelítettem, egyszerre hideg borzongás futott végig rajtam. Az egyik, valószínűtlenül magas árgól egy vastag kötél lógott le, s egy fekete, nagyon súlyos, hideg, elhagyott tömegben végződött.

Mikácsy P.

Mondóka

Azt kívánom én neked,
Legyen boldog életed!
Ám ha boldog mégsem lesz,
Te a mennybe felmehess!

Istent hát nagyon szeresd!
Törvényeit meg ne vedd!
Akaratát megkeresd!
Amit írtam ne felejtse!

Hogyha ezt mind megjegyzed,
Boldog leszel, szeretnek.
Körülvessnek emberek,
Neked legkedvesebbek!

Kondorosy

Költő lélek testet talált

Te, aki bennem élsz,
Miért ontod e szavakat?
Talán győzelmet remélsz,
Vagy röpke hatalmat?

Érzem meghaltál,
Fiatalon és csüggedten.
Költőként rám találtál,
Ezért laksz most bennem.

Átvettem lényedet,
Te mondd meg, mit tegyek.
Megtaláltam az értelmet,
Hogy általad kötő legyek.

Sly

Varázs

Láthatatlan üveggolyók parazsa,
Félénken gyűjtött szívek tavasza,
Hátba támadt a csend.

Libegő ritmusa a hegyeknek,
Végtelen órái az egeknek. Ragadjatok el,
veletek megyek.

Ravaszul kicsordult könnyek gyötörnek,
Tépett virágok a földön hevernek,
Létezik boldogság?

Váratlan fordulat, kemény a köszikla,
Gyönyörű szirtjén az élet tavasza,
Lebeg, Téged keres.

Egybegyűlt fohászok az ég felé szállnak,
Szikláról fölfelé Tehozzád kiáltnak,
Ha vagy, a varázs Te vagy!

H. Andrea

.....

Vágyaim káprázata
Tűnő fényes csillag,
Ki az égben fényt aratsz
A szenvedő magányra.
Add hát nekem
Édes dallamod csiráját.
Az, aki az éjben bimbót bont,
Add hát nekem hatalmad zálogát
És fárassz, fárassz a végtelen szenvedésbe...

Simon Á.

"Turai disznótoros"-ra emlékeznek a pestiek...

Volt egyszer, hol nem volt... talán így is kezdhetném...

Am az esemény most történt, amiről az írásomban szót kívánok ejteni... Igaz volt és szép!

Minden úgy történt, mint vendégváráskor falvainkban történni szokott. Igen, de most nem testvérek, rokonok érkeztek látogatóba, hanem a fővárosból jöttek TURÁRA disznótoros vendégségbe. Jöttek zsúfolásig megtelt autóbusszal, aki pedig helyszűke miatt nem fért fel, jött vonattal, vagy saját gépkocsival. A tél már váratlanul itt van. Hó borítja be a vidéket. Fűtül a szél, hideg van, - olyan "disznóvágsági idő" járja a vidéket! Az erőltelen napsugár simogatására nem figyel fel a természet. A hideggel nem törődve a Pest Megyei Művészbarátok Köre és a MATÁSZ tagjai útra keltek... irány TURA! Az ember az évek terhe alatt meggyöngyöd, elfárad, de a még meglévő egészségével, erős akarattal kapaszkodik az élethez. Én a csoport vezetője figyeltem az arcokat, hallgattam beszélgetésüket. Mindannyian az előző Galgamentén tett kirándulás Gödöllő, Boldog, Tura, Zsámbokon látott emlékeiket sorolták az újabb útítársaknak. Turán már vártak bennünket. Örvendének erre felé a vendégek. Megérkezve első utunk a templomba vezetett. A kölcsonós üdvözlés után a plébános úr ismertette a templomra vonatkozó adatokat és a község hitéletét. Majd ezek után felbűgött az orgona és a csilingelő gyermekkórus hangja. Meghatottan hallgattuk az előadott zene és énekszámokat. Itt nem elkallódott ifjúsággal találkozott az ember, hanem szebbre, jobbra törekvő emberkével. A karnagy úrnak munkája nem hiábavaló fáradozás. A munkája meghozta gyümölcsét. A gyermekek műsorát követte a község művésznőjének **Maczkó Máriának** előadása, akinek ajkáról szebbnél szebb karácsonyi énekek, és népdalok, imák, jókívánságok hangzottak el karácsonyi előzetesként. Valóban csodálatos karácsonyi előzetessel ajándékozták meg csoportunkat. Vannak élmények, melyek kitörölhetetlen nyomot hagynak az emberben. Ilyen volt ez a turai emlék. Köszönetet mondtunk

és ányújtottuk ajándékainkat, az örömet adó, karácsony melegét jelentő közreműködőknek. A templomból való kijövetelünk előtt még a csoport legfiatalabb leánykaja egy műsorszámot adott elő furulyán, majd egy karácsonyi verset mondtunk el. Ezek után folytattuk utunkat a helyi művelődési házba, ahol már nagy volt a sürgés, forgás. A vendéglátóink meggémberegettségünket "tüzes vízzel" hozták helyre. A teremben az asztalokon gőzölgött a finom orja leves, melyet követett a disznótoros hurka, kolbász, peccsenye. Körítésnek hozták az újabb finomságokat, a remek savanyúságot. A terülj-terülj asztalkánkról nem maradt el a finom házi túrós- és káposztás rétes. A finom ebédet leöblítettük, ki üdítővel, ki borral. A felszolgáló daliás fiú és leány táncosok serénykedve asztalunk körül kínálgatták a gőzölgő feketét. Ezeket a szép fiatalokat az idősek is elhalmozták dicsérő szavakkal. Az ebéd után alig "ejtőztünk" megkezdődött a csodálatos műsor. Színre lépett a műsorban a kicsiktől, a serdülőtől kezdve a fiatalok és nyugdíjasokig minden korosztály. Valóban ámulatba ejtették őket a vendégeket. A legkisebbek (a kicsi mezitlábások, hamvasága), a serdülők tánca, és a bellehemi játék bemutatása dicséri az őket tanító, óvó néni és az iskolásokat betanító tanárok lelkes munkáját.

A tiszta forrásból merített dalok és táncok, melyeket a lányok, és a legények bemutattak, csak fokozta csodálatukat! Hagyományörző munkájuk tudatukba gyökerezve, mint földbe hullott mag, újabb és újabb hajtásaival a jövőt hordozza, teremti meg. A nyugdíjas kórust hallgatva úgy éreztük, ők azok, akik utat mutattak az utánuk következő nemzedéknek. Munkájuk nem volt hiábavaló. Ez a nap, melyet TURÁN töltöttünk, megadta a test és a lélek nyugalma. A csoport fiatal és idős korosztály tagjai számára a munkában eltöltött hétköznapiak után üdítően hatott ez a kirándulás. Én a csoportnak vezetője már régóta ismerem a községet. Ismertem azokat a hagyományörzőket, akiket a "Fennen való" már magához hívott. Itt létünk alkalmával rájuk is emlékeztünk. Magam is meghatóttan szemléltem az itt látottakat, hallottakat. Turán kapott emberi szó, a felénk irányuló kedvesség hatására kisimultak az eltelt idők barázdái az arcokon, csillogóvá tűntek a szemek. Hogy ez így történt erről a turai hagyományörzők gondoskodtak kicsinyektől a felnőttekig. Köszönjük a művelődési ház vezetőjének **Seres Tündének** odaadó lelkes szervező munkáját, a hagyományörzésben kiemelkedő, összetartó tevékenységét. Az ilyen ember, mint ő és a többiek is felémelt fővel járhatnak. Ezek az emberek, mint világító lámpások világítanak. Ők tudják, hogyan szerezzenek örömet, s tudják azt is, milyen érzés másoknak örömet szerezni. Jó volt látni, hogy ez irányú munkájukban az egész kicsiktől a serdülő korosztály, a fiatal felnőttek és az idős nyugdíjasok is sokat tesznek és (tettek azok is, akik már nincsenek az élők sorában). Őrzik falujuk hagyományait, a hagyományok szépségét, hogy az ének, a táncok és a jeles napok bemutatása minden ember általános igényévé váljon. Remélni merjük, hogy a község vezetőségének feléjük irányuló jó szándékú támogatása sem marad el. A jövő nemzedéke, a nemzet gazdagságát is jelenti. Az ilyen munka, amit TURÁN láttunk, a község hírnevét szolgálja! Váljon a becsülettel, odaadással végzett munkájuk sors és emberformáló erővé. Értékmérője legyen a községnek, de az egész országnak, ahol az embereknek a hagyományörzés ennyire a sajátjuk. Mikor e sorokat papírra vettem a turaiak vendégszeretete, a finom hazai ízek, a disznótorosnak elfogyasztása, a bemutatott színes műsorszámok elevenednek fel bennem. Csiszoljátok, gazdagítsátok színes műsoraitokat, énekeljétek, táncoljátok, mutassátok be a helyi és a jeles napok szokásait magatoknak, a falu népének és az egész ország gyönyörűségére! Szívből kívánok magam és az útítársam nevében sok-sok sikert!

Dr. Kovásznainé Ilona

A környezet védelméért

Évek óta kisebb-nagyobb rendszerességgel jelenik meg a Turai Hírlap hasábjain

a mindannyiunkat érintő kérdés, a környezetvédelem. Nem is gondolnánk, hogy a háztartások konyhájában keletkező tojáshéj, a baromfi pucolásakor keletkező tollú, a sertések levágásakor keletkező maradvány anyagok veszélyes hulladékok, és még nem is beszéltünk a kereskedelmi csomagoló anyagokról, mint háztartási hulladékokról, a lakások kéményeiből kiáramló füstgázokról, a gépkocsik kipufogógázairól és a vízben oldott kémiai anyagokról. Megkérdeztük a Galgamenti Mezőgazdasági Szövetkezet egyik, a témával is foglalkozó vezetőjét, **Sára Józsefet** a hulladékkezelés és újrahasznosítás gondjairól.

Mik a környezettel kapcsolatos veszélyhelyzetek?

Minél nagyobb a probléma, az, aki benne él egyre kevésbé érzékeli. Amíg az emberek figyelmét nem hívják fel arra, hogy baj van – sok a nitrogén-oxid, a kén-dioxid, sok a vízben a klór - addig az emberek - abban a környezetben, amiben élnek – természetesen érzéketlennek válnak az egészségre, mert ez az évről-évre bekövetkező kis változás nem érzékelhető.

Talán az élő szervezet könnyen tud alkalmazkodni?

Ez már az evolúció problémája, és amúgy is filozofikus kérdés. Azt mondhatom, hogy rövidtávon ez nem érvényesülhet. Nagyon hosszú távon, több száz év múlva derül majd ki. Tudjuk, hogy minél alacsonyabb rendű szervezetről beszélünk, ez minden generációváltás esetében – ami például a mikroorganizmusoknál néhány perc, rovaroknál néhány hét, esetleg hónap – egyre gyorsabban történik meg az alkalmazkodás a megváltozott környezeti hatásokhoz.

Mikor és miért kezdett a környezetvizsgálattal foglalkozni?

Nem lehet időponthoz kötni. Feltételez egyfajta ráhangolódást.

A környezetvédelem nem alaptudomány, hanem interdiszciplinális (tudományközi) tudomány. Ahhoz, hogy ezt valaki igazából átlássa, nem elég huszonevesnek lenni. Itt lép be a tapasztalat, ami semmivel nem pótolható. A kérdésre konkrétan válaszolni nem lehet, mert ez hozzáállás kérdése volt az életemben. A néprajzi, tájszociológiai tanulmányok mindig megragadtak. A régi paraszti és a régi uradalmi gazdálkodás hulladékmentes volt. Nem volt ártalmas a környezetre. Ott a körforgásba többnyire csak szerves anyagok kerültek. Például még a kemencéből kikerülő pernyét is felhasználták a tyúkólak fertőtlenítésére, vagy a házak lábazatainak szürkére festésére. Minden keletkezett hulladéknak volt saját funkcionális felhasználhatósága. A vonzalom úgy is alakult, hogy olvastam például Zolától. (Emil Zola sz. 1859.) Ő írta a párizsi zöldégszínen rothadó termékek enyészését. Nagy hatással volt rám. Itt van még a „gyökerek” kérdése is. Én tényleg falun születtem, 14 éves koromig itt éltem, ami ekkor még azonos volt a természetes környezettel. Most már a mesterséges környezet problematikája felé haladunk. Személyemre visszatérve nagyon sok apró hatás következménye volt az, hogy bennem ez a dolog érzelmileg és észszerűen összeálljon. Azt a szemléletet, ami kisgyermekként megérintett, később felnőtt fejjel értettem meg. A változások folyamata, a körforgás - a lebomlás és a más módon való felépülés igen érdekes. Az életszemlélet kialakulásához ezen is át kellett jutni, és ezek adtak talán a feltett kérdésre magyarázatot. Alaptudományi szinten, de tudományközi szinten is érdekes a kép, illetve a képlet.

A társadalmi és szemléleti változások hatására átalakultak az emberek szokásai. Szemmel láthatóan több hulladékot termelünk. Ezt a hulladékot el kellett valahogy tüntetni. Régebben az volt a szokás, hogy ástak egy gödröt és abba tették el a szemetet. Ez elégséges megoldás, vagy túl kell ezen lépni?

Valóban a társadalmi fejlődés, a modernizáció vezetett ahhoz, hogy ma a lakosság már nem tud mit kezdeni a felgyülemlett hulladékkal. A fogyasztói társadalom érdeke a minél na-

gyobb mértékű termelés, magasabb szinten kiszolgálni a fogyasztókat, és ezzel ösztönözni őket a felhalmozásra. Ezzel beindult a tömegtermelés. Az ipari forradalom hatására nemcsak a nehézipar és a vegyipar indult fejlődésnek, hanem a csomagolóipar is. A csomagolótechnika egyre nagyobb igényteléppel lépett fel az olcsó, gyorsan előállítható anyagok iránt. Nem is beszélve arról, hogy ugyebár a csomagolóanyag gyártáson kívül a különféle gyártástechnológiák is felhalmozták a melléktermékeket. Nos az igazi probléma akkor kezdődött. Tehát a modernizáció elsődleges szempontja nem a környezetvédelem volt, hanem a minél nagyobb volumenű gyártás és felhalmozás.

Miért nem a kezdetektől fordítottak erre nagyobb hangsúlyt?

Egyrészt azért, mert a problémát még nem érzékelték, illetve nem látták a következmények súlyosságát. Másrészt akkor még csak az alaptudományokkal foglalkoztak, és mint mondtam, a környezetvédelem tudományközi átjárást feltételez. Erre pedig nem voltak felkészülve. Akkoriban úgy gondolták, hogy az alaptudományok majd mindent megoldanak. Most képletesen szólva azt is mondhatnám, hogy amíg a szemétkupacot át tudták lépni, addig nem volt gond. Akkor kezdtek elmélkedni, amikor a kupacot már meg kellett kerülni. Ekkor az ember már fizikálisan érezte, hogy valami baj van. Ami történt eddig, az természetellenes. Az alaptudományokkal foglalkozó tudósok sürgették a mielőbbi megoldást, ezek hatására kezdtek kialakulni az interdiszciplinális tudományok. Teljesen új kutatási tengelyeket, irányokat kellett felállítani és a tudós-team-ek (csoportok) az adott probléma körül kezdtek kutatásokat. Részben ez adott lendületet a szerves kémiának, a biokémiának, a biotechnológiának... stb. is. Úgy manipulálják az élő szervezetet, hogy az képes legyen lekötni bizonyos káros anyagokat, úgy módosítottak bizonyos anyagösszetételeket, hogy azok káros hatásukat már a természet élő biomassza hányadára gyengébben fejthessék ki.

A beszélgetés folytatását a Turai Hírlap következő számaiban közöljük.
Válóczy Ákos

Bemutatkozik a falugazdász!

Tisztelt turai polgárok!

Mint ismeretes az Agrárkamarán belül működő gazdajegyző hálózat 1998. December 31-ével megszűnt. Helyette a már 90-es évek elején működő falugazdász hálózat lépett, mely 1999. Január 1-től funkcionál. A már megkezdett, illetve befejezés előtt álló tevékenységeket ez a szervezet végzi. A hálózatban dolgozó szakemberek Földművelésügyi Minisztérium alkalmazottjai. A falugazdász munkakört pályázat útján lehetett elnyerni. Pest megyét körzetekre osztották, a település a 2. számú körzetbe került, mint központ. Ehhez Galgahévíz, Hévícizgyórk és Bag tartozik még. A falugazdász munkakörét **Pintér Ferenc** Mg. szakmérnök galgahévízi lakos nyerte el. Mivel jelenleg az 1999. évi mezőgazdasági támogatások jelennek meg, de egyéb tevékenység is aktuális, ezért szeretném ezt röviden ismertetni. A legfontosabb információk az alábbiak. A fogaadóóra Tura vonatkozásában:

Helye: Polgármesteri Hivatal 5. Sz. szoba (földszint) **Időpontja:** hétfő 8-12 óráig, Szerda: 8-12 óráig
Sürgős és határidős teendők 1999. február 15-ig még benyújthatók az 1998. évi gázolaj támogatási igényei, növénytermesztés és állattenyésztés (csak tehénre vonatkozik) vonatkozásában. Esetleg gépvásárlási támogatás visszaigénylése. Talán a legfontosabb sokakat érintő östermelői igazolványok érvényesítése, esetleg újnak kiváltása. 1999. évben komoly állami támogatást fog kapni a mezőgazdaság, melynek jogszabályai és annak végrehajtási utasításai napjainkban jelenik meg. A támogatások megismertetése a lakosság részére falugyűlés formájában fog zajlani. Időben a szokásos helyeken tájékoztatjuk annak időpontjáról és helyéről a lakosságot. A tájékoztatásokra minden polgárt sok szeretettel várok!

Pintér Ferenc falugazdász

Februári teendők a házi kertben

Fagymentes, száraz időben végezhetjük az **almafák**, **körtéfkék** és a **szőlő** metszését. A csonthéjasok mettszését

csak rügpattanás után kezdjük el, a fertőzések elkerülése érdekében. Legfeljebb minden fél cm-es átmérőnél nagyobb metszési felületet haladéktalanul kenjük be fagéllel, vagy falzsalammal. Igyekezzünk szellős, átlátható koronát kialakítani. Ez nem azt jelenti, hogy csupaszsítsuk le az ágakat, hanem hagyjuk a koronát besűrítve, a fa belsejébe irányuló ágakat távolítsuk el. A vázát alakító vastagágak közötti távolság a törzsön legalább 60-70 cm legyen. Inkább egy-egy vastagabb ágat távolítsunk el, mint sok kis vékonyat, hogy kevesebb sebhely legyen. Most végezzük el az idős fák ifjítását is. Fialat, csak pár éves ágra célszerű az új korona kialakítását tervbe venni. A **szőlő** metszése során ügyeljünk a fajta tulajdonságokra! Sok szőlőfajta csak hosszúcspas, avagy szálvesszős metszési mód alkalmazása esetén ad kielégítő termést. (Vegyünk elő a szakkönyveket!) A hónap vége felé, ugyancsak fagymentes, szélcsendes időben végezzük el feltétlenül az első téli végi lemosó permetezést réztartalmú szerekkel! Február folyamán esedékessé válik a januárban elvetett **zöldségfélék** palántáinak áttűzdelése tejfölös poharakba, vagy tápkockákba. Kis darabszám esetén javasolom a Vegasca elnevezésű földkeveréket alkalmazni, mert kipróbáltan jó eredményt ad. (Erre a célra készült.) A két-három lomblevelű palántákat feltétlenül és haladéktalanul ültessük át! Ne feledjük, hogy a várható termés embrionálisan már a palántanevelés során alakul ki. Az áttűzdelte palántákat pár napig tartsuk melegebb, de árnyékolat helyen, s csak lassan szoktassuk az erősebb fényhez. Február végén elvethetjük a fűtetlen fólia alatti termesztésre szánt **uborka**, **dinnye**, **tők** és **cukkini** magját szintén poharakba, míg a **karfiol**, a **káposzta**, **karalábé** és **kelkáposzta** magját szaporító ládába. Ugyancsak elvethető a korai **reték** fólia alá, esetleg **sárgarépával** váltakozó sorokban. Kiültethető a januári vetésű **saláta-palánta**, amelynél a gyökérnyak maradjon a talajszint fölött, szabadon, hogy ne fertőződhessen különböző penészgombákkal. Ebből a célból kétszer permetezzük is meg **Buvicid F 0,2%**-os, illetve **Ortocid**, vagy **Zinib** 0,3 %-os oldatával. De ha mód

van rá, **v á l a s s z u n k** ellenálló fajtát. (A tasakon fel van tüntetve.) Ne feledkezzünk meg viszont a rendszeres szellőztetésekről! Ugyancsak februári teendők közé tartozik a szabadföldi **virágpalánta** nevelés megkezdése, elsősorban is a magvetés. A február végén, március elején elvetett magvak március közepére kicsíráznak és a jobb fényviszonyoknak köszönhetően gyorsabban fejlődnek, ezért közties tűzdelésre sokszor nincs is szükség.

Borászati teendők

Ezúttal a borbetegségeket és borhibákat tekintsük át röviden. **Ecetesedés.** **Oka:** a levegő oxigénjének bejutása huzamosabb időn át. **Kiküszöbölése:** a levegő kizárásával, színültig töltött hordóban, avagy üvegballonban történő tárolása, kis mennyiségű palackozása és legalább vízszintes helyzetben történő tárolása. Ez a borbetegség nem javítható. **Tejsavíz.** **Jellemzője:** a bor íze és illata savanyú káposztára, vagy savanyú uborka lére emlékeztet. **Javitása:** újbóli átfejtés és kénezés. Teljesen megszüntetni nem lehet, házasítással tovább csökkenthető. **Borvirág, pimpósodás.** **Jellemzője:** a szürkésfehér, szürke, vagy szürkés vörösbe hajló hártya a bor felszínén. **Oka:** a bor darabban volt, s a levegőzés elősegítette az ecetesedést okozó gombák elszaporodását. A bor javítása a felszínen úszóhártya alóli borfejtéssel és kénezéssel megoldható, de a tároló edényt mindig színültig kell tölteni! **Nyúlósodás.** **Oka:** a csekély savtartalom. **Javítható** 100 literenként 4-5 gramm csersav és ugyanennyi borkősav adagolásával, melynek során fejtés közben a bort jól szellőztessük meg intenzív keverést alkalmazva. Közepes kénezett (egy harmad kénszelet hektoliterenként) hordóba fejtjük át és ha pár nap után is nyúlósodna, csersav-zselatinos derítést alkalmazzunk. **Vajsavíz.** **Jellemzője:** az avas vajra emlékeztető szag. **Nem javítható!** Aktív szentes szűrővel is csak csökkenthető. **Manitós erjedés.** **Jellemzője:** a sajátos íz és kis ecet íz is. Kaparja a torkot. **Oka** a magas hőmérsékleten történő tárolás és gyakran a késői fejtés. **Javitása** többszöri átfejtés és szellőztetés révén. Teljesen nem lehet megszüntetni, de a bor iható lesz. **Ke-**

☒ GAZDA OLDAL ☒ GAZDA OLDAL ☒ GAZDA OLDAL ☒

seredés. Oka: a seprőről való kése-
delmes átféjtés. Csersav-zselatinos
derítéssel és esetleg házasítással csök-
kenhető. (A lágy vörösborok beteg-
sége.) Seprőíz. Okozója lehet tisztá-
talan hordó, avagy késve végrehajtott
átféjtés. Javítása történhet levegőz-
tetéssel és kénezéssel, avagy csersav-
zselatinos derítéssel, illetőleg szagta-
lanító aktív szénnel. Penészíz, dohos-
ság. Okozója lehet penészes hordó,
avagy rothadt szőlő. Javítása: szellőz-
tetéssel, avagy szagtalanító aktív
szénnel. (Antiodorral) Kénes íz. Oka:
a túlzott kénezés. Javítása: szellőz-

tetéssel, pihentetéssel és házasítással
lehetséges. Poshadt íz. Oka: a szak-
szerűtlenül előkészített hordó. Javi-
tása levegőztetéssel, csersav-zselati-
nos derítéssel, vagy aktívszenes ke-
zeléssel lehetséges. Kocsány íz. Ko-
rai szűret, avagy túl erős sajtolás
eredménye. Levegőztetve fejtve, majd
pihentetve és esetleg házasítással
javíthatjuk. Faíz. Nem megfelelően
előkészített fahordótól kapja. Zsela-
tinderítéssel, esetleg áterjesztéssel és
súlyosabb esetben aktívszenes deri-
téssel javítható. Füst-, talaj-, vegy-
szer-, olajíz. A felhasznált edény-

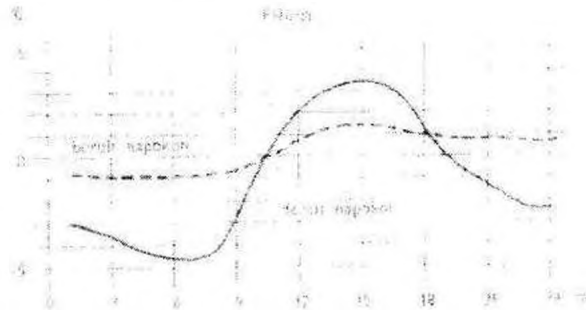
zettől származhat. Kezelése, mint
fentebb. Fémíz. Akkor jelentkezik, ha
a bor hosszabb időn át fémmel érint-
kezik. Csak kékderítéssel javítható!
Rezes törés, ha a bor rozsdabarna,
zavaros. A szőlőfürtön maradó réz-
galic rézszulfát alakjában történő
kiválása okozza. Kékderítéssel javi-
tható. Fekete törés. Vas és bádog-
edény használatának lehet következ-
ménye. Savas borral házasítva, vagy
citromsavas savanyítással csökkent-
hető. Szaghiba: szellőztetéssel és
tisztá hordóba történő átöntéssel ja-
vítható. Cs. Nagy László

Népi meteorológia

Február időjárása az évek többségében már a tél erejének a megtörését mutatja. Ennek ellenére a legteljesebb hónap, mert nemcsak hideg, hanem havas is. Általában legtöbb hó februárban van, átlagosan a januárinak kétszerese. A felhőzet csak 62-65%, a napsütés 80-100 óra. A még mindig hosszú éjszakákon – különösen derült, hótakarós időben – igen nagy lehülések fordulhatnak elő. Az évek kb. 32%-ában az esztendő leghidegebb napja februárban van. A napi középhőmérséklet a hó első felében átlagosan 0 és 1°C között van, a hónap végére 3°C fölé emelkedik. A hónap első felében még a borult napok az enyhébbek, a hó végén már a derült napok melegebbek.

Februári nevezetes dátumok:

1. 1941-ben a Duna-Tisza közén és attól északra a frissen hullott hó felszínére jugoszláviai eredetű („vörös hó”) por hullott. 2. A gyertyaszentelőhöz kapcsolódó népies időjárás szabály gyakori időjárás fordulatra utal. 5. Hirtelen időfordulat. Derültebb idő kezdődik, csökkenő csapadékhajlammal. A hőmérséklet emelkedése megtorpan, sőt visszaesik. 6. Dorottya napján a néphit szerint csikorgó hideg szokott lenni („Dorottya szorította”). 10. A nappal hossza kerekén 10 óra, a hó végéig 1 órával nő. 10-15. Megerősödik a hideg, száraz idő. Ez a hideghullám több esetben a januárinál is erősebb fagyokkal jár. 11. Kivételesen zord hidegek voltak 1929-ben. A fagyhullám mélypontja -30 és -33°C közötti legalacsonyabb hőmérsékletekkel ezen a napon volt. A talaj sok helyen 65-70, de volt ahol 90 cm mélységig fagyott át. 15. Lendületes hőmérséklet-emelkedés kezdődik, derült időben fokozott a nappali felmelegedés, a borultság gyakran hoz langyos esőt, a hótakaró fokozottan olvad, a hónap végére el is tűnhet. 18. 1940-ben ezen a napon Tarcalon -27,8°C-ot mértek. 19. A néphit szerint, ha Zsuzsanna napján megszólal a pacsirta, vége a télnek. 24-28. Változékony idő, fokozódó nappali felmelegedésekkel, tavaszias záporokkal. A hótakaró gyorsan olvad. A természeti évszakbeosztás szerint a télutó kezdete. Télutó: február 24-március 19. (24 nap). 24. Jégtörő Mátyás. A népi megfigyelés szerint időjárás fordulat: „Ha jeget talál, megtöri, ha nem talál, csinál.” Az esetek többségében valóban töri a jeget, mert a hónap vége enyhe szokott lenni. 26. 1896. Nagy kiterjedésű „homokosó” hullott a Szeged-Nyitra-Belovár területen. Ennek anyaga az akkori Deliblati homokpusztáról származott. 28. A nappal hossza 11 óra, március 21-ig 1 órával hosszabbodik.

(Forrás: Szuróczi Zoltán, Meteorológiáról kertészkedőknek)

Galga menti ízek

Farsangi fánk (pampuska) Hozzávalók: 60 dkg liszt, 8 dkg vaj, 3 tojássárgája, 5 dkg cukor, 2 dkg élesztő, és 2-3 dl tej. Elkészítés: Az élesztőből langyos tejjel 2 mokka kockacukorral kovászt készítünk. Ha jól megkelt, beleöntjük egy tálban már előre meglangyosított lisztbe. Hozzáteesszük az olvasztott vajat, a tojássárgákat és annyi tejjel dolgozzuk ki, hogy lágy és hólyagos legyen. Betakarva, meleg helyen pihentetjük, addig, ameddig a tészta kétszeresére kel. Ekkor erősen lisztezett deszkára borítjuk, ujjnyi vastagra sodorjuk és 5-6 centis átmérőjű szaggatóval kiszúrjuk. A művelet után a tésztát újra pihentetjük, majd közepén benyomva forró olajban, lefedve, aranybarnára sütjük az alsó oldalt. Amikor a fánkot megfordítottuk, a felső felét fedő nélkül sütjük. Így kap szép szalagot. Az ujjunk nyomta mélyedésbe savanykás lekvárt teszünk, s lehetőleg forrón találjuk. Adag: kb. 50 db. (Forrás: Fercsik Mihály)

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

LABDARÚGÁS

A téli szünet után a csapatok megkezdtek felkészüléseket. Mint ismeretes felnőtt csapatunk 20 ponttal a 10. helyen áll a 18 csapatos mezőnyben. A tabella alsóházában rendkívül szoros a mezőny, a csapatok keményen küzdenek a bentmaradásért. Jelenlegi helyünk a megyei I. osztályban arra az elhatározásra juttatta a KSK vezetőségét, hogy a csapatot mindenképpen meg kell erősíteni. Ismervén ellenfeleink készülődését a

tavaszi mérkőzésekre, és hogy ne játszassunk alárendelt szerepet, lépniünk kellett. Mi változott?! Különböző nézeteltérések miatt a KSK megvált **Ószi Csaba** edzőtől. Január 26-tól **SIPEKI ATTILA**, mint játékos-edző irányítja a csapat munkáját. Attila nem idegen a turaiaknak, játékosként és NB III. játékosvezetőként ismert. Két „idegen légiósunkra” Polyákra és Vincére már az ősszel sem számíthattunk, ezért helyükre Gödöllőről érkezett **Kaszás Attila** és **Merényi Tamás**. Merényi is visszatérő játékos, dolgoztunk már együtt. A 18 fős keretünkből így 15 fő turai, ami megyei szinten is egyedülálló.

Előkészületi mérkőzések: február 6. Gödöllő LC - Tura, 14-én Iklad - Tura, 20-án Jászfényszaru - Tura.

A ROLA - KUPA mérkőzései: február 21-én Bag - Tura, 27-én Valkó - Tura, 28-án Hévízgyök - Tura.

Célunk a mezőny első felében végezni!

IFI csapat: A csapatot továbbra is **Sukaj Zsolt** irányítja. Szabadtéri edzéseket január 5.-től tartanak, heti két alkalommal. Keményen edzenek, hogy megmutassák: az őszi szereplésnél sokkal többre képesek.

Utánpótlás: Serdülő I. Serdülő II. Kispályás

Lipcsei Zoltán vezetésével heti két alkalommal teremben készülnek. A GÓLIÁT tornán két korcsoport vett részt a télen. A 3-4. osztályosok a 7.; az 5-6. osztályosok a 8. helyet szerezték meg.

KSK elnöksége

Testépítés 9.

Az edzés indoka

Tudnunk kell, miért kezdünk el edzeni. Ez az egyik legfontosabb dolog a sikeres testépítő program elkezdésekor. Ne azért menjünk a terembe, mert valaki így szól: - Túl hájas vagy! Nem ártana egy kis testépítés, hogy lefogyd! - Ez nem jó indok, mert akkor csak más kívánságának a teljesítését próbálnánk meg, nem a sajátunkét. Nekünk magunknak legyen indokunk a testépítés elkezdésére! Legjobb lenne, ha nyugodtan átgondolnánk: - Mit akarok ezzel elérni? Mi a célom vele? - Legyünk őszinték! Az őszinteség az elérhető fejlődés kulcsa. Egyik indokunk például az lehetne, hogy aktív, versenyszerű testépítők akarunk lenni. Ez biztos, megalapozott érv az edzés felvételére. De ha mindössze kissé le akarunk fogyni, akkor is világosan és pontosan meg kell fogalmazni célunkat. Akármilyen indokunk, legjobb, ha felírjuk, és a cédlutát jól láthatóan függesztjük fel valahová. Következő lépésként meg kell határoznunk, hogy milyen külsőt akarunk elérni. Itt világos elképzelésre van szükség. Az én személyes példaképem Tom Platz. Ha képünk van arról, amilyenné válni szeretnénk, az olyan akaratot fejleszt, hogy a legnehezebb edzésre is képesek vagyunk. Most már van célunk. E nélkül olyanok lennénk, mint egy hajó kikötő nélkül. Tudnunk kell, miért edzünk, hogy töretlen energiánk legyen fejlődésünk érdekében.

Testépítés nők számára

A testépítés, testépítés marad, függetlenül attól, hogy aki edz, férfi-e, vagy nő. Maximális reagálás elérésére mindkét nembeli művelőnek ugyanazokat az eljárásokat kell alkalmaznia. Természetesen a férfi és a nő szervezete közötti különbség meghatározza, hogy milyen a reagálás az edzésre. A férfiak izomzatának tömege például átlagosan 20%-al nagyobb, mint a nőké. Az azonos nagyságú férfiak és nők altesti izomsejtjeinek száma is nagyjából azonos, de a férfiak felsőtestén az izom tömege a nőkének majdnem kétszerese. Azon kívül a férfiak szervezetében majdnem százszor több a férfi-hormon, mint a nők fizikumába. Ezek az erősen anabolikus anyagok teszik lehetővé a férfiak számára, hogy sokkal könnyebben építsenek nagyobb izmokat, mint a nők. A felvázolt különbségek ellenére. Az egyes testrészekhez ajánlott gyakorlatok, a sorozatok és ismétlések rendszere és maga az edzésprogram egyformán alkalmazható férfiakra és nőkre. Igazi haladás eléréséhez meg kell tanulni „testépítő módrá edzeni”, tekintet nélkül a nemre.

Szénási H. István

A HADIROKKANT SZÖVETSÉG

minden hónap első hétfőjén 10-14 óráig
FOGADÓÓRÁT tart
 a turai műv. házban.
 Következő: **MÁRCIUS 1.-ÉN**

ANYAKÖNYVI ADATOK:

Születés:

Csécei Patrik (1999. 01. 12.)
 Kovács Patricia (1998. 12. 13.)
 Lakatos Dominika (1998. 12. 11.)
 Sallai Regina (1998. 12. 21.)
 Tóth Noémi (1998. 12. 26.)
 Vidák Beatrix (1999. 01. 02.)
 Zséli Petra (1999. 01. 07.)

Házasságkötés nem volt.

Halálozás:

Gémesi Józsefné (84 éves) Kossuth L. u. 61.
 sz. Tóth Rozália
Kiss Andrásné (83 éves) Szövetség u. 67.
 sz. Maczkó Ágnes
Pópiy András (68 éves) Szent I. u. 62.
Tellér Józsefné (85 éves) Árpád u. 5.
 sz. Pásztor Rozália
Tóth Andrásné (88 éves) Szent I. u. 62.
 sz. Sós Mária
Tóth Lajos (58 éves) Tüzér u. 52.

**AMERIKAI STAFFORDSHIRE
 TERRIER KISKUTYÁK ELADÓK!**
 ☎ 06/30/9813-171

Hirdetmény

Turán az *Iskola úti iskola* és a *Gábor Á. út* környékén valaki *pénzt vesztett el*. A megtaláló a pénzeszeget 1999. január 29-én pénteken a fenti helyszínen találta meg. A pénz tulajdonosa – személyi igazolványa és az elvesztés körülményeinek egyeztetése után átveheti a *Polgármesteri Hivatal 6-os irodában*.

**Hirdetési és reklámlehetőség a
 TURAI HÍRLAPBAN:**

1/1 oldal: 6.000,- Ft
 1/2 oldal: 3.000,- Ft
 1/4 oldal: 1.500,- Ft
 1/8 oldal: 750,- Ft

Hirdetésfelvétel: Bartók Béla Műv. Ház Tura

**Győződjön meg
 árainkról**

**NAPSUGÁR
 ÉLELMISZERBOLT**

Tura, Régi Vásártér 15.
 Nyitva: H-P.: 7-17-ig
 Sz.: 7-13

„Itt a farsang, áll a bál...”

Február 13-án, szombat du. 3-5 óráig
 a turai **művelődési házban**

„**KIS BATYUSBÁL**” ovisoknak és
 alsósoknak. Táncot tanít: Dolányi Anna Nusi
 néni és ifjúsági néptáncosok
 Zenél: a Galga Zenekar

Belépés: 100 ft/fő

Aki tud, népviseletben és batyuval
 (enni-innivalóval) jöjjön!

Minden mulatni vágyót szeretettel várunk!

Az 1999. Januári szám hátlapján leközölt árusító
 helyek közül technikai okok miatt lemaradt a
Galga ÁFÉSZ 304. sz. ABC (Rákóczi út 26.), és
 a **Csilla Fotó** (Kossuth út 4.)
A hibóért ezúton is szíves elnézésüket kérjük!

A Turai Hírlap vásárlási helyei:

Könyvtár, Posta, Piac tér (Átsné), Takarékszövetkezet. Éliás Zoltán
 (Petőfi tér 7.), Sláger ABC (Zsámboki út), GSZ Pékség, Napsugár
 Élelmiszerü. (Régi vásártér 15.), Zagoni Market (Táncsics út 45.),
 Baranyi & Fiai Kft. „Élelmiszerbolt” (Zsámboki út 35.), Galga
 ÁFÉSZ 304.sz. ABC (Rákóczi út 26.), Csilla Fotó (Kossuth u. 4.),
 Népbolt (Szent István út 28.)

TURAI HÍRLAP - kulturális és közéleti havilap

Kiadja: Tura Nagyközség Polgármesteri Hivatala
 Felelős kiadó: Tóth István polgármester
 Szerkesztőbizottság:

Válóczyné Pásztor Szilvia, Seres Tünde, Takács Pál, Válóczy Ákos
 9. évfolyam 2. szám - Nytsz.: B/BHF/567/P/91.
 Levélcím: Polgármesteri Hivatal 2194. Tura, Petőfi tér 1.
 Bartók Béla Művelődési Ház 2194. Tura, Bartók tér 3.
 Készült: 700 példányban a RO-LA Kft. nyomdaüzemében Valkón
 Felelős vezető: Rózsavölgyi Sándor